

INTRODUCERE

Cartea de față, cu tema **UNDE SE AFLĂ ȘI ÎNCOTRO SE ÎNDREAPTĂ AGRICULTURA ROMÂNIEI (1991-2007-2023) după** (peste) **30 de ani de la promulgarea Legii fondului funciar (1991) și de aplicare a acesteia și 15 ani de la aderarea României la UE și de adoptare a politicii agricole comune europene (2007)**, încearcă să redea **drumul parcurs de agricultura și agricultorii români, de spațiul rural și locuitorii săi**, ca efect al **"tranziției"**, de la agricultura colectivist-estatistă la agricultura privată și al **"reformelor"** aplicate de statul român în această perioadă de timp semnificativă ca durată de peste trei decenii, și **să conțină câteva din propunerile noastre privind corecțiile și reformele necesare "îndreptării" evoluției viitoare ale agriculturii și dezvoltării rurale românești** către spațiul vest european în care am intrat.

Principalele metode de cercetare ale evoluției economice și sociale a agriculturii și spațiului rural românesc pe care le-am folosit sunt: **analiza seriilor dinamice** (cronologice) **lungi și comparația în timp și spațiu** a principalilor indicatori economici, financiari, sociali și tehnici ai agriculturii românești cu cei din agricultura unor țări vesteuropene (membre UE) și ale unor țări esteuropene (membre și non-membre CSI).

Precizăm, încă de la început, faptul că am apelat, în prezentarea **stării actuale a agriculturii României**, cu precădere la cifre (date, informații) statistice, prelucrate și prezentate prin imagini cu ajutorul graficelor de evoluție cronologică, lăsând, în mare parte (pe cât a fost posibil), interpretarea fenomenologică pe seama cititorului interesat de parcursul agriculturii românești în această perioadă lungă de timp.

Privit din acest punct de vedere, s-ar putea ca textul cărții să pară cititorului, la prima lectură, sec, incomplet, nedus până la capăt. De fapt, tocmai acest aspect l-am urmărit: cifrele, chiar seci, și imaginile reci, fidele acestora, să vorbească mai mult decât cuvintele, care, nu de puține ori, pot să fie imprecise, interpretabile sau (uneori) voit părtinitoare. În opinia noastră, cifrele seci și imaginile reci redau cu mai multă exactitate stările, caracteristicile, direcțiile, cauzele și efectele fenomenelor prezentate, facilitând cititorului propria înțelegere, mai reală a fenomenelor prezentate.

1. Seriile statistice cronologice, având ca surse anualele și rapoartele statistice ale României, anuarul statistic european EUROSTAT, surse statistice esteuropene din fostele state socialiste esteuropene, atâtea cât am avut la dispoziție, puține ca volum și cu posibilități reduse de accesare, în general incompatibile cu statisticile europene, precum și din multiple surse bibliografice, au fost segmentate, pentru o cât mai autentică comparație, în două perioade: **1990-2006 - perioada de preaderare; 2007-2021 - perioada de postaderare a României la UE**, iar acolo unde a fost necesar s-au folosit și serii statistice mai lungi, ca de exemplu în cazul analizei comparative a evoluției mărimii și structurii exploatațiilor agricole în câteva țări europene (pentru Franța, 125 de ani; pentru România, 100 de ani și pentru Germania, 65 de ani).

Efectele economice și de producție, modificările structurale intervenite în timp, producția și consumul agroalimentar al României, determinate de tranziție și reformă, le-am prezentat în două serii statistice cronologice succesive. Pentru exemplificare, în introducere ne referim numai la scăderea ponderii producției animale românești cu 7,4% în perioada 2007-2019, după aderarea la UE, față de perioada anterioară aderării, 1990-2006 (producția animale 24,1%, în perioada 1990-2006; 18,7% în perioada 2007-2019), care a însemnat, din punct de vedere economic, o

reducere a valorii producției zootehnice românești de circa 1,9 miliarde €, ceea ce, în mărimi de producție fizică, reprezintă o scădere de circa 200000 tone carne (respectiv cantitatea egală cu carnea de porc importată de România în doi ani, 2018-2019, fizic însemnând o pierdere de efectiv de 1,9 milioane porci) sau o diminuare de 76 mil. hl lapte (producția anuală a 190000 vaci, calculată la producția medie anuală de 4000l/cap).

2. În perioada de timp 1991-2023, lungă de peste trei decenii, după promulgarea Legii fondului funciar, ca efect al aplicării acesteia, s-au produs mutații profunde în structura agriculturii României, determinate de principalul fenomen juridic, economic și social al perioadei: **privatizarea terenului agricol (reîmproprietărirea**, atât cât a fost posibilă datorită multiplelor restricții cu privire la revenirea la proprietatea funciară privată dinainte de naționalizare și colectivizare), marcată, la început, de sincope, inconsecvențe de ordin politic și ideologic, determinate de trecerea de la agricultura socialistă de stat și colectivistă la agricultura privat familială și societară. Prevederile inițiale ale Legii fondului funciar, ale suitei de legi cu amendările ulterioare (în mare parte și în cele mai multe cazuri contradictorii) și ale legislației subsecvente (ordonanțe și hotărâri de guvern etc.) au determinat **structura fluidă și puternic bipolarizată a agriculturii românești actuale**.

3. Cum a evoluat agricultura României după aderarea la UE din punctul de vedere al celei mai importante funcții a acesteia: **asigurarea securității alimentare a țării și a siguranței alimentare a populației României, considerăm că reprezintă cea mai exactă reflectare a modului concret de aplicare a reformei funciare și a strategiei naționale de dezvoltare rurală precum și a politicii agricole comune europene**, în această nouă perioadă. În opinia noastră, structura consumului agroalimentar românesc pe cele trei componente esențiale: a) **cheltuielile generate de consumul de alimente din producția internă**; b) **valoarea autoconsumului alimentar din producție proprie a exploatațiilor agricole** și c) **valoarea consumului de alimente din import** constituie cel mai reprezentativ indicator care descrie cu fidelitate și exactitate modul cum a evoluat agricultura României în perioada 1991-2022, adică **”unde se află agricultura României (2023)”**.

4. Adoptarea actelor normative naționale și europene de susținere financiară a exploatațiilor agricole au configurat, în mare parte, **structura agrară actuală a României**, pe tipuri și mărimi ale exploatațiilor agricole și pe ramuri de producție. Configurația agriculturii țării noastre, **pe tipuri de mărimi, dimensiuni și structuri de producție** (fizice, pe mărime ca suprafață, pe număr de exploatații și mărime economică -SO) ale exploatațiilor agricole, în comparație cu mărimea și structura exploatațiilor agricole din țări vesteuropene (membre UE) și din țări esteuropene (membre și non-membre CSI), reflectă, în cea mai mare măsură, spațiul geografic și politic (vest sau est european) cu care se aseamănă cel mai bine agricultura românească actuală, adică **”încotro se îndreaptă agricultura României în viitor”**.

5. Am început prezentarea evoluției agriculturii României, în perioada 1990-2021, cu accent deosebit pe perioada postaderare la UE (2007-2021), chiar de la **”capătul”** segmentului agroalimentar (intens promovat în Europa, în ultima perioadă, prin sintagma: **”de la furcă la furculiță”**). Noi, autorii cărții, am procedat în analiza filierei agroalimentare invers, **”de la furculiță către furcă”**, deoarece considerăm că răspunsul cel mai bun la întrebarea **”unde se află agricultura României după (peste) 30 de ani de aplicare a Legii fondului funciar și 15 ani de la aderarea țării la UE”** ni-l dă tocmai **mărimea, structura și proveniența (sursa) consumului agroalimentar al populației țării, cum și cu cât este asigurat acesta din producția agroalimentară națională și cum și cât provine din import**. Cu alte cuvinte, pornim în determinarea locului unde se află, în prezent, agricultura României de la funcția principală a sistemului agroalimentar: **garantarea (asigurarea) securității alimentare a țării și siguranței alimentare a populației României**. Pentru țara noastră, funcția agriculturii de garantare a

securității și de siguranță alimentară este cu atât mai importantă dacă avem în vedere oferta ecologică a solului românesc, printre cele mai generoase din punct de vedere natural din Uniunea Europeană (practic, România, din punctul de vedere al ofertei ecologice, se află pe locul doi în UE, după Franța). Prin urmare, având în vedere oferta ecologică a solului, este firesc să ne întrebăm **care este cauza faptului că România are, în dinamică, un consum agroalimentar din ce în ce mai dezechilibrat** pe cele trei surse: 1) **consumul comercial** de produse provenite de la exploatarea agricole comerciale, 2) **autoconsumul de produse** din producția exploatarea de subsistență și semisubsistență și 3) **importul de produse agroalimentare**.

Urmărind evoluția consumului agroalimentar românesc în perioada 2000-2019, timp de 20 de ani, din care 15 ani după aderarea României la UE, pe cele trei componente importante amintite, adică: 1) **cheltuieli alimentare din producția internă** (consum comercial din producția internă); 2) **autoconsumul alimentar** (consumul necomercial) și 3) **consumul alimentar din import** (consum comercial din import), constatăm faptul că **importul de alimente crește în permanență**, an de an, pe alocuri chiar **exploziv**, multiplicându-se de cinci ori în douăzeci de ani (932 mil.€, în anul 2000; 4803 mil.€, 15,5% din total consum alimentar, în anul 2019), în timp ce consumul alimentar românesc format din cheltuielile (cumpărările) cu alimentele din producția agricolă românească internă – **consum comercial intern** – și din autoconsum – **consumul necomercial** – se dublează valoric în aceeași durată de timp (8910 mil.€, în anul 2000; 17257 mil.€, în anul 2019). Cea mai mare debalansare a consumului alimentar este generată de deficitul de produse alimentare de origine animală (carne, lapte) și de produsele alimentare procesate (produse de carne, brânzeturi, etc.), acestea toate - produsele procesate din import - depășind, în ultimii ani, 60% din consumul total alimentar de produse procesate al României.

6. Analiza evoluției agriculturii și a dezvoltării spațiului rural a României, prin prisma rezultatelor concrete ale agriculturii privind garantarea securității și siguranței alimentare a populației țării și asigurarea calității decente a vieții locuitorilor rurali, după anul 1990 și până în prezent, am făcut-o în corelație strânsă cu procesul de susținere financiară a agriculturii din trei surse: **finanțări publice naționale de la bugetul statului, finanțări publice europene de la bugetul UE și finanțări private pentru investițiile făcute de fermieri și antreprenorii agricoli**.

Evoluția principalilor indicatori ai diferitelor ramuri agroalimentare ale sistemului agroalimentar și ai dezvoltării rurale (evoluția producției agroalimentare, rezultatele financiare ale exploatarea agricole, asigurarea consumului agroalimentar național, în principal din producția agricolă internă, balanța comerțului exterior agricol, indicatorii sociali ai calității vieții rurale, amenajarea și echiparea adecvată a caselor rurale, satelor și teritoriului agricol, dezvoltarea rurală durabilă a spațiului rural etc.) în perioadele 1990-2006 și 2007-2021 este, cum am afirmat și mai înainte, în strânsă corelație cu mărimea și destinația sumelor alocate pentru finanțare de la bugetul național, din fonduri europene și din fondurile proprii ale agricultorilor și procesatorilor.

7. Este evident faptul că ritmurile de creștere sau scădere, ca mărimi absolute și relative a diferitelor ramuri (culturi agricole, specii de animale, sectoare de stocare și procesare alimentară) și ale filierei agroalimentare, sunt influențate direct de modul de aplicare a politicii financiare naționale și, după anul 2007 al integrării în UE, de politica agricolă comună europeană, adică de mărimea, consistența și eficiența subvențiilor și investițiilor acordate prin programele sectoriale stabilite de strategia(ile) țării prevăzute în planurile naționale de dezvoltare rurală (PNDR) și programele naționale strategice (PNS) prevăzute de Politica Agricolă Comună.

8. Programele europene și românești cele mai recente, amintind, aici, pe cele mai importante: **Pactul ecologic (verde) european** (2019), **Planul național de redresare și reziliență** (2021) și **Planul Național Strategic** (PNS), aplicate adecvat cerințelor de dezvoltare durabilă (verde) în viitor a agriculturii și spațiului rural european, reprezintă factori importanți de evoluție,

cu condiția ca acestea să conțină **prevederi realiste și să fie aplicate corect**. Avem în vedere, când afirmăm aceste cerințe - prevederi realiste și aplicări corecte - tocmai modul nerealist (din birou) cum au fost elaborate de UE unde reglementările privind "înverzirea" producției de energie prin prevederea unei creșteri exagerate a ponderii utilizării biocombustibililor în agricultură (și nu numai) și extinderea agriculturii ecologice în toate țările UE (prevederea unei ponderi nerealiste de până la 25% din suprafața agricolă a fiecărei țări din UE, până în anul 2030) etc. care nu au fost și nu sunt implementate în integralitatea lor de către autoritățile române responsabile¹, deoarece, fie nu au avut priceperea, experiența și abilitatea pentru a le adapta direcțiilor de dezvoltare agricolă și rurală necesare României, fie nu au avut fonduri suficiente atingerii parametrilor prevăzuți. În aceeași notă, trebuie să amintim și necorespunzătoarea adaptare a cerințelor de înverzire prevăzute de reglementările UE pentru aplicarea **Programului european de redresare și reziliență** prin alocarea de fonduri reduse "tocmai" pentru cea mai importantă cale de **creștere sustenabilă și durabilă, stabilă** a producției agroalimentare românești - **extinderea și modernizarea sistemelor de irigații, corespunzător cerințelor de înverzire ale agriculturii**.

*

*

*

9. În finalul **Introducerii** la această carte dorim să justificăm demersul nostru prin intenția de a prezenta tuturor cititorilor, în special decidenților naționali importanți, o cât mai corectă stare a agriculturii, agricultorilor și locuitorilor spațiului rural ca **efect** a celor peste 30 de ani de tranziție și reformă funciară și 15 ani de aplicare a politicii agricole comune, după aderarea României la Uniunea Europeană. Cu alte cuvinte, încercăm să răspundem prin date statistice cât mai complete și grafice cât mai sugestive la prima întrebare a titlului cărții: **Unde se află agricultura României?**

De asemenea, prin date statistice elocvente, oferim o comparație între țările vest-europene membre ale UE, țările est-europene (membre și non membre în CSI) și România cu referire la structurile agrare, performanțele agriculturii, starea consumului agroalimentar național și al balanței comerciale, prin care fiecare cititor să poată să-și dea singur răspuns la a doua întrebare: **Încotro se îndreaptă agricultura României în viitor?**

În fine, cartea conține **propunerile noastre** concrete referitoare la reformele și corecțiile pe care le considerăm necesare și urgente de aplicat, atât politicii agricole românești cât și politicii agricole comune europene pentru ca acestea să fie în concordanță reală cu **cerințele actuale ale agriculturii noastre, agricultorilor români, locuitorilor spațiului rural românesc**, astfel încât, urmând căile vest-europene de evoluție rurală, **să apropiem agricultura și dezvoltarea rurală a României de nivelul țărilor Uniunii Europene, din care juridic și țara noastră face parte**.

Cu alte cuvinte, încercăm să sugerăm decidenților majori (de azi și de mâine) ai țării noastre să-și îndrepte atenția, efortul și acțiunile astfel încât **agricultura și dezvoltarea rurală să facă parte, în viitor, de facto din Uniunea Europeană**.

Acad. Păun Ion Otiman
25 martie 2023

¹ Prevederile programelor europene nu au atins în nicio țară nivelele prevăzute de reglementările UE privind ponderea biocombustibililor și a ecologizării producției agricole.

INTRODUCTION

This book, on *where Romania's agriculture is and where it is going (1991-2007-2023)* after (over) **30 years since the promulgation of the Land Law (1991) and its application and 15 years since Romania's accession to the EU and the adoption of the European Common Agricultural Policy (2007)**, tries to restore **the road travelled by Romanian agriculture and farmers, the rural area and its inhabitants**, as a result of the "transition" from collectivist-state-owned agriculture to private agriculture and of the "reforms" applied by the Romanian state in this significant period of time lasting over three decades, and **contain some of our proposals on the corrections and reforms necessary to "straighten out" the future and development of Romanian agriculture and rural development** towards the Western European area in which we accessed.

The main methods of researching the economic and social evolution of the Romanian agriculture and rural space that we have used are: **the analysis of the long** dynamic (chronological) series and **the comparison in time and space** of the main economic, financial, social and technical indicators of the Romanian agriculture with those from the agriculture of some Western European countries (EU members) and of some Eastern European countries (CIS members and non-members).

We mention, from the very beginning, the fact that we have used, in the presentation of the **current state of the Romanian agriculture**, especially to statistical figures (data, information), processed and presented through images with the help of their chronological evolution graphs, leaving, in large part (as much as possible), the phenomenological interpretation to the reader interested in the course of the Romanian agriculture in this long period of time.

Observed from this point of view, it may be that the text of the book seems to the reader, at first reading, dry, incomplete, unfinished. In fact, this is precisely what has been followed: figures, even dry, and cold images, faithful to them, to speak more than words, which, not infrequently, can be imprecise, interpretable or (sometimes) wilfully biased. In our opinion, dry figures and cold images render more accurately the states, characteristics, directions, causes and effects of the phenomena presented, facilitating the reader's own more realistic understanding of the phenomena presented.

1. The chronological statistical series, having as sources the yearbooks and statistical reports of Romania, the European statistical yearbook EUROSTAT, the Eastern European statistical sources from the former East European socialist states, as much as we had at our disposal, few in volume and with reduced possibilities of access, generally incompatible with European statistics, as well as from multiple bibliographic sources, segmented, for the most authentic comparison, into two periods: **1990-2006 - the pre-accession period; 2007-2021 - Romania's post-accession period to the EU**, and where necessary, longer statistical series were also used, such as in the case of comparative analysis of the evolution of the size and structure of agricultural holdings in several European countries (for France, 125 years; for Romania, 100 years and for Germany, 65 years).

The economic and production effects, the structural changes occurred over time, the production and agri-food consumption of Romania, determined by the transition and reform, is presented in two successive chronological statistical series. For example, the introduction refers only to the decrease in the share of Romanian animal production by 7,4% after accession to the EU, in the period 2007-2019, after the EU accession, compared to the period before accession,

1990-2006 (livestock production 24,1%, in the period 1990-2006; 18,7% in the period 2007-2019), which meant, from an economic point of view, a reduction in the value of the Romanian livestock production of about € 1,9 billion, which in physical production quantities represents a decrease of about 200000 tons of meat (respectively the quantity equal to the pork meat imported by Romania in two years, 2018-2019, physically meaning a loss of herd of 1,9 million pigs) or a reduction of 76 million hl milk (annual production of 190000 cows, calculated on average annual production of 4000l/head)).

2. During the time period 1991-2023, which is more than three decades long, after the promulgation of the Land Law, as a result of its application, profound changes occurred in the structure of Romania's agriculture, determined by the main legal, economic and social phenomenon of the period: **the privatization of the agricultural land (re-ownership of the agricultural land, as much as it was possible due to the multiple restrictions on the return to private land ownership before nationalization and collectivization)**, marked, at first, by syncope, political and ideological inconsistencies, determined by the transition from socialist state and collectivist agriculture to family and corporate private agriculture. The initial revisions of the Land Act, of the suite of laws with subsequent amendments (mostly and in most cases contradictory) and of its subsequent legislation (government ordinances and decisions, etc.) determined **the fluid and highly bipolarized structure of the current Romanian agriculture**.

3. How Romania's agriculture has evolved since joining the EU from the point of view of its most important function: ensuring the country's **food security and the food security of the Romanian population, it is considered to represent the most accurate reflection of the concrete way of implementing the land reform and the national rural development strategy and the European Common Agricultural Policy**, during this new period. In authors opinion, the structure of the Romanian agri-food consumption on the three essential components: a) **the expenditures generated by the consumption of food from the domestic production**; b) **the value of the food self-consumption from the own production of the agricultural holdings**, and c) **the value of the consumption of imported food** constitutes the most representative indicator that describes with accuracy and precision how Romania's agriculture evolved during 1991-2022, i.e. "**where is Romania's agriculture (2023)**".

4. The adoption of national and European normative acts on financial support for agricultural holdings have largely configured **the current agrarian structure of Romania**, by type and size of agricultural holdings and by production branches. The configuration of our country's agriculture, **by types of size, size and production structures** (physical, on the increase in area, on the number of holdings and economic size -SO) of agricultural holdings, compared to the size and structure of agricultural holdings in Western European countries (EU member states) and in Eastern European countries (EU member and non-member states - CIS members), faithfully reflects mostly, the geographical and political space (West or East European) with which the current Romanian agriculture is most similar, i.e. "**where Romania's agriculture is heading in the future**".

5. The presentation of the evolution of Romania's agriculture started, in the period 1990-2021, with special emphasis on the post-accession period to the EU (2007-2021), right from the "end" of the agri-food segment (intensely promoted in Europe, lately, by the phrase: "**from farm to fork**"). The authors of the book, proceeded in the analysis of the agri-food chain in reverse, "**from the fork to the farm**", because we consider that the best answer to the question "**where is Romania's agriculture after (over) 30 years of application of the Land Law and 15 years since the country's accession to the EU**" gives precisely the **size, the structure and the origin (source) of the agri-food consumption of the country's population, how and how much it is ensured from the national agri-food production and how and how much it comes from import**. In other words, the start of determining the place where Romania's agriculture is currently located from the main function of the agri-food system: **guaranteeing (ensuring) the country's food security**

and the food safety of the Romanian population. For our country, the function of agriculture to guarantee security and food safety is all the more important if we consider the ecological offer of the Romanian soil, among the most generous from a natural point of view in the European Union (practically, Romania, from the point of view of the ecological offer, is on the second place in the EU, after France). Therefore, given the ecological supply of the soil, it is natural to ask ourselves **what is the cause of the fact that Romania has, in dynamics, an increasingly unbalanced agri-food consumption** on the three sources: 1) **commercial consumption** of products from commercial farms, 2) **self-consumption of products** from the production of subsistence and semi-subsistence households and 3) **the import of agri-food products**.

Following the evolution of the Romanian agri-food consumption in the period 2000-2019, for 20 years, of which 15 years after Romania's accession to the EU, on the three important components mentioned, namely: 1) food expenditures from domestic production (commercial consumption from domestic production); 2) food self-consumption (non-commercial consumption), and 3) imported food consumption (imported commercial consumption), the observation indicate that **the import of food is permanently increasing**, year by year, in some places even **explosively**, multiplying five times in twenty years (932 million €, in 2000; 4803 million €, 15,5% from total food consumption, in 2019), while the Romanian food consumption consists of expenditures (purchases) with food from the domestic Romanian agricultural production – **internal commercial consumption** – and from self-consumption – **non-commercial consumption** – doubles in value during the same time period (8910 million €, in 2000; 17257 mil. €, in 2019). The largest imbalance in food consumption is generated by the scarcity of food products of animal origin (meat, milk) and processed food products (meat products, cheeses, etc.), all of them - imported processed products - exceeding, in recent years, 60% of the total food consumption of processed products of Romania.

6. The analysis of the evolution of agriculture and of the development of Romania's rural space, through the filter of the concrete results of agriculture in order to guarantee the food security and safety of the country's population and to ensure a decent quality of life of the rural inhabitants, from 1990 and until now, was performed in close correlation with the process of financial support for agriculture from three sources: **national public funding from the state budget, European public funding from the EU budget and private financing for the investments made by farmers and agricultural entrepreneurs.**

Evolution of the main indicators of the different branches of the agri-food system and of rural development (evolution of agri-food production, financial results of agricultural holdings, ensuring the national agri-food consumption, mainly from domestic agricultural production, balance of agricultural external trade, social indicators of the quality of rural life, adequate endowment of rural houses, villages and agricultural area, sustainable rural development of the countryside, etc.) in the periods 1990-2006 and 2007-2021 is, as before mentioned, in close correlation with the size and destination of the amounts allocated for financing from the national budget, from European funds and from the own funds of farmers and processors.

7. It is obvious that the rates of increase or decrease, as absolute and relative sizes of the different branches (agricultural crops, animal species, food storage and processing sectors) and of the agri-food sector, are directly influenced by the way the national financial policy is applied and, after 2007 year of integration into the EU, by the European Common Agricultural Policy, i.e. the size, consistency and efficiency of the subsidies and investments granted through the sectoral programmes set out in the country's strategy (s) and provided in the National Rural Development Programmes (NRDP) and the National Strategic Programmes (NSP) provided for by the Common Agricultural Policy.

8. The most recent European and Romanian programmes, recalling, here, the most important ones: **the Green European Ecologic Plan (2019), the National Recovery and Resilience Plan (2021), and the National Strategic Plan (NSP) properly applied to the requirements of the**

future sustainable (green) development of agriculture and the European countryside, are important factors of development, provided that they contain **realistic provisions and are correctly applied**. The consideration, when introducing these requirements - realistic provisions and correct applications – referring precisely to the unrealistic way (from the office) as they were drawn up by the EU where the regulations on the 'greening' of energy production by providing for an exaggerated increase in the share of the use of biofuels in agriculture (and beyond), and expansion of organic agriculture in all EU countries (provision for an unrealistic share of up to 25% of the agricultural area of each EU member state by 2030), etc. which have not been and are not fully implemented by the responsible Romanian authorities¹, because they either did not have the skills of, experience and ability to adapt them to the directions of agricultural and rural development necessary for Romania, or they did not have sufficient funds to achieve the parameters provided. In the same note, is also recalled the inadequate adaptation of the greening requirements laid down in the EU regulations for the implementation **of the European Recovery and Resilience Programme** by allocating reduced funds "precisely" to the most important way of **sustainable, stable growth** of the Romanian agri-food production - **extension and modernization of irrigation systems, corresponding to the greening requirements of agriculture**.

*

*

*

9. At the end of the Introduction to this book, it is necessary to justify the approach by the desire to present to all readers, in particular, to the important national decision-makers, a correct state of agriculture, farmers and inhabitants of the rural area as **a result** of the more than 30 years of transition and land reform and 15 years of applying the Common Agricultural Policy, after Romania's accession to the European Union. In other words, the attempt aims to answer through statistical data as complete as possible and graphs as suggestive as possible to the first question of the title of the book: **Where is the agriculture of Romania**.

Also, through eloquent statistical data, a comparison is offered between the Western European countries members of the EU, the Eastern European countries (member and non-member states in the CIS) and Romania with reference to the agrarian structures, the performance of agriculture, the state of national agri-food consumption and of the trade balance, through which each reader can give his own answers to the second question: **Where is Romania's agriculture heading in the future**.

Finally, the book contains **our** concrete proposals regarding the reforms and corrections that we consider necessary and urgent to apply both to the Romanian agricultural policy and to the European Common Agricultural Policy in order for them to be in line with **the current requirements of our agriculture, to the Romanian farmers, to the inhabitants of the Romanian rural area**, so that, following the Western European ways of rural evolution, **we bring Romania's agriculture and rural development closer to the level of the European Union countries, of which our country is legally a part**.

In other words, we try to suggest to the major decision makers (of today and tomorrow) to focus their attention, efforts, and actions so that **agriculture and rural development become a part, in the future, de facto of the European Union!**

Member of the Romanian Academy
Păun Ion Otiman
March 25th, 2023

¹ The provisions of the European programmes have not reached in any member state the levels laid down by EU regulations on the share of biofuels and the greening of agricultural production.